OSAVUOSIKATSAUKSEN RAPORTOINTI 1-9/2026

Osavuosikatsaus raportoidaan jatkossa Kuntamaiseman järjestelmässä.

Tekstiosassa kerrotaan:

1. Olennaiset tapahtumat tilikaudella

2.Poikkeamat talousarvion toteutumasta (tapahtumat, ei lukupoikkeamat)

3. Esitetään ennuste tilikauden toteutumisesta tulosaluetasolla.

Enää ei ole tarvetta kertoa erikseen talouden toteumia, sillä ne näkyvät suoraan Kuntamaisemassa.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut								
1000 €	**TA 2026**	**MUUTOS**	**MTA 2026**	**TOT. 30.9.**	**poikkeama**	**TOT %**	**TPE 2026**	**TP 2025**
Toimintatuotot	**3 569**	**-107**	**3 463**	**2 410**	**-1 053**	**69,6 %**	**3 487**	**3 348**
Myyntituotot	1 708	-174	1 534	1 043	-492	67,9 %	1 534	1 486
Maksutuotot	913	67	981	730	-250	74,5 %	1 005	975
Tuet ja avustukset	877		877	596	-281	68,0 %	877	825
Muut toimintatuotot	71		71	41	-30	58,3 %	71	63
Valmistus omaan käyttöön								
Toimintakulut	**-60 873**	**1 022**	**-59 852**	**-43 041**	**16 811**	**71,9 %**	**-59 709**	**-57 410**
Henkilöstökulut	-31 610	576	-31 034	-22 566	8 467	72,7 %	-31 227	-29 570
Palvelujen ostot	-11 248	120	-11 128	-7 238	3 890	65,0 %	-10 884	-10 220
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 076	97	-978	-806	172	82,4 %	-993	-960
Avustukset	-2 663	210	-2 453	-1 791	662	73,0 %	-2 293	-2 252
Muut toimintakulut	-14 276	18	-14 259	-10 640	3 619	74,6 %	-14 312	-14 408
Toimintakate	**-57 304**	**915**	**-56 389**	**-40 631**	**15 758**	**72,1 %**	**-56 222**	**-54 061**
Vuosikate	**-57 304**	**915**	**-56 389**	**-40 631**	**15 758**	**72,1 %**	**-56 222**	**-54 061**
Poistot ja arvonalentumiset	**-97**		**-97**	**-61**	**36**	**63,1 %**	**-97**	**-335**
Poistot ja arvonal.	-97		-97	-61	36	63,1 %	-97	-335
Tilikauden tulos	-57 401	**915**	-56 486	-40 692	15 794	72,0 %	-56 319	-54 397
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	**-57 401**		**-56 486**	**-40 692**	**15 794**	**72,0 %**	**-56 319**	**-54 397**

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut

Palvelualueen palvelusuunnitelma

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella toimii kaksi lautakuntaa. Sivistyslautakunta ohjaa palvelutuotannossa palvelualueen hallintoa, varhaiskasvatus- ja opetuspalveluita. Hyvinvointilautakunta ohjaa palvelutuotannossa elinikäisen oppimisen palveluita sekä nuoriso-, liikunta- ja hyvinvointipalveluita.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella edistetään tasa-arvoisesti kuntalaisten varhaiskasvatusta, opetusta, sivistystä, osaamista, vapaa-aikaa ja hyvinvointia. Palvelut on tuotettu asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja tehokkaasti laadukkaita palveluja turvallisessa toimintaympäristössä.

Palvelualueen kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet on johdettu kunnan hyvinvointisuunnitelmasta. Keskeisimmät tavoitteet ja niihin liittyvät palvelualueen toimenpiteet on esitetty erillisessä liitteessä sekä tulosalueiden palvelusuunnitelmissa.

Toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat

Sivistyksen yhteiset

Sivistyksen yhteisten tulosalueella on ohjattu palvelualueen vuoden 2027 talousarvion valmistelua. Palvelualueen tulosalueet tekivät henkilöstön budjetoinnin ja oman tulosalueensa ehdotuksen käytettävissä olevista määrärahoista, josta koostui sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen kehysbudjetti vuodelle 2027. Kunnanhallitus edellytti kaikilta palvelualueilta kehysbudjetoinnin raamin pienentämistä ja sivistysjohtaja teki teknisen muutoksen 0,8 milj. euron pienennyksestä yhdessä talousosaston kanssa palvelualueen kehysbudjettiin. Talousarvion valmistelun rinnalla tarkasteltiin hyvinvointilautakunnan ja sivistyslautakunnan 24.3.2026 seminaarin pohjalta vuoden 2027 talousarviotavoitteita ja koko kuntastrategian tavoitteiden terävöittämistä lopulle strategiakaudelle. Lautakuntien hyväksymien periaatteiden mukaisesti valmisteltiin talousarvion 2027 tavoitteet, jotka lautakunnat vahvistivat syyskuun kokouksissaan.

Sivistyksen yhteiset on koordinoinut kuntastrategian toteutumista palvelualueella. Asiakastyytyväisyyskyselyä on viety eteenpäin tulosalueiden valmisteluna niin, että kysely tehdään vuoden 2026 lopulla. Palvelurakenteeseen liittyvän tavoitteen valmistelu on edennyt suunnitellusti ja siihen liittyvä päätöksenteko on lautakunnissa vuoden 2026 lopulla. UNICEFin lapsiystävällinen kunta -mallin tavoitetta ei saavuteta vuonna 2026 kuin osittain, koska UNICEF ei ottanut uusia kuntia toimintaan mukaan vuonna 2026. UNICEFin kanssa neuvoteltiin asiasta ja heidän kanssaan tehdään sopimus, jossa Mäntsälän kunta on vuoden 2027 alusta Lapsiystävällinen kunta -mallin uuden version kehittäjäkunta yhdessä UNICEFin kanssa. Lapsiystävällisyyden edistämisen tavoitteessa oli myös lasten ja nuorten osallisuuden liittyviä toimenpiteitä. Lasten ja nuorten osallisuusmallin toimenpiteet on esitelty kunnanjohtoryhmälle. Osallisuusmallia kehitetään johtoryhmän linjauksen mukaisesti eteenpäin.

Opetuspalvelut

Ehnroosin koulun tarveselvitys: Kunnanvaltuusto hyväksyi tarveselvityksen ja teki hankepäätöksen 14.9.2026 (§ 51). Päätöksessä tilaohjelmaa supistettiin yhdellä monialaisen tuen opetustilalla ja neljällä yleisopetuksen opetustilalla. Muutoksen myötä Kirkonkylän koulu säilyy 1.–6.-luokkien kouluna. Hankesuunnittelussa tarkastellaan kolmea toteutusvaihtoehtoa (VE1–VE3) sekä moduuli- ja hybridirakentamisen mahdollisuuksia.

Hankesuunnittelu on käynnistynyt. Tilaohjelma päivitetään valtuuston päätöksen mukaiseksi ja suunnittelussa tarkennetaan vaihtoehtojen toiminnallisuutta, kustannuksia ja teknisiä ratkaisuja. Suunnittelussa huomioidaan myös valtuuston ponsi monialaisen tuen, turvallisuuden, esteettömyyden ja opetuksen toiminnallisten edellytysten turvaamisesta.

Pidennettyä oppivelvollisuutta koskeva lainsäädäntömuutos tuli voimaan 1.8.2026. Voimassa olevat päätökset on tarkistettu. Pidennetyn oppivelvollisuuden perusteena on oppilaan vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite.

KiVa-kyselyn tuloksissa on koulujen ja vuosiluokkien välillä vaihtelua. Useissa kouluissa toistuvasti kiusatuksi ilmoittaneiden oppilaiden osuus on pysynyt suhteellisen pienenä tai kehitys on ollut myönteistä.

Joissakin kouluissa ja yksittäisillä vuosiluokilla tuloksissa näkyy kuitenkin selvää kielteistä muutosta, joka edellyttää tilanteen tarkempaa koulukohtaista ja ryhmätasoista tarkastelua.

Tulokset käydään läpi koulujen kanssa, ja erityistä huomiota kiinnitetään niihin vuosiluokkiin ja ryhmiin, joissa kiusaamisen kokemukset ovat lisääntyneet. Tavoitteena on tunnistaa mahdolliset muutokset mahdollisimman varhain ja kohdentaa koulun toimintaa tilanteen perusteella.

Samalla on havaittu tarve yhdenmukaistaa KiVa-tulosten kirjaamis- ja seurantatapaa. Nykyisessä koonnissa on puuttuvia tietoja sekä toisistaan poikkeavia kirjaamistapoja, mikä vaikeuttaa koulujen vuosittaisen kehityksen ja koko kunnan tilanteen luotettavaa seurantaa.

Jatkossa painopisteenä ovat siten sekä kiusaamisen ehkäiseminen ja havaittuihin ilmiöihin puuttuminen että yhtenäisen kuntatasoisen seurannan kehittäminen.

Someturva-palvelun käyttöä, oppituntien toteutumista sekä kiusaamis- ja häirintätilanteisiin puuttumisen vaikuttavuutta seurataan. Keväällä 2026 palveluntuottaja aloitti kiusaamisen ja häirinnän ennaltaehkäisyyn liittyvien tilastotietojen raportoinnin. Palvelun käyttöä ja ratkaistuja tapauksia seurataan kuntatasolla, ja seurantatietoa hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.

S2-opetuksen ja lukutaitotyön yhteistä kehittämistä on vahvistettu valmistelemalla vastuuopettajaverkostoa ja koulujen Kuukauden vinkki -toimintamallia. Vastuuopettajien yhteinen työskentely ja Teams-yhteistyö käynnistyvät marraskuussa. Lisäksi on vahvistettu S2-opetuksen arviointiin, kielitietoiseen opetukseen ja yhteistyöverkostoihin liittyvää osaamista.

Liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi on tavattu rehtorit ja koulujen Liikkuva koulu -vastaavat. Kaikkien koulujen oppilaskuntien hallitusten kanssa on sovittu tapaamiset, joiden avulla kartoitetaan koulujen nykytilaa liikunnallisuuden näkökulmasta lokakuun loppuun mennessä. Lisäksi on aloitettu materiaalipankin rakentaminen toiminnallisen opetuksen, opetuksen tauottamisen, ulkoluokkatoiminnan ja välituntitoiminnan tueksi sekä valmisteltu toimintasuunnitelmaa hyvien käytäntöjen jalkauttamiseksi kouluille.

Tekoälyn laajemman käyttöönoton osalta opettajien ensivaiheen koulutuskokonaisuus on viety läpi. Koulutuskokonaisuuteen kuului 7 tuntia kohdennettua tekoälyn käyttökoulutusta. Vaikutusten arviointi Google Geminin osalta on aloitettu.

Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatuspalvelut ovat edistäneet strategisten tavoitteiden toteuttamista suunnitellusti. Leikin toteuttamisen itsearviointi on tehty Valssi laadunarviointityökalun avulla ja päiväkodit ovat tehneet kehittämissuunnitelmat tuleville vuosille. Kehittämissuunnitelmien mukaiset toimet on aloitettu.

Tilikauden toteuman ennustaminen on haastava Heikkilän päiväkodista kohdistuvien lisäkulujen vuoksi. Päiväkotiin on pitänyt hankkia kalusteita ja materiaaleja. Toisaalta yksityisen hoidon tuen ja kuntalisän osalta rahaa tulee säästymään tulevina kvartaaleina. Anttilan päiväkodin kalustesuunnittelun kulut sijoittuvat viimeiseen kvartaaliin. Varhaiskasvatukseen on tullut odotettua enemmän lapsia, joten Hyökännummen päiväkotiin on palkattu lisäkasvattaja ja Nummisten päiväkodissa aloittaa marraskuussa lisäkasvattaja.

Elinikäinen oppiminen ja hyvinvointi -tulosalue

Valtuusto hyväksyi hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman kesäkuussa, ja vuoden 2027 priorisoitavat toimenpiteet on käsitelty palvelualueiden johtoryhmissä.

Nuorisopalvelujen henkilöstöresurssi pieneni määräaikaisen nuoriso-ohjaajan työsuhteen päätyttyä 2.9., minkä vuoksi nuorisotilan aukioloaikoja supistettiin hieman. Samalla kehitetään suunnitelmallisesti koulu- ja alueyhteistyötä sekä 3.–6.-luokkalaisten toimintaa nuorisotilalla ja kouluissa. Yhteistyö Tuusulan nuorisopalvelujen kanssa jatkuu Ohkolan, Hyökännummen ja Kellokosken kouluilla sekä Kellokosken nuorisotilalla.

Harrastamisen Mäntsälän mallin elokuun täydennyskilpailutuksessa valittiin viisi toimijaa, ja siinä painotettiin kulttuuriharrastuksia. Hankinta monipuolistaa harrastustoimintaa ja -kokeiluja. Toimintaa koordinoiva määräaikainen nuoriso-ohjaaja aloitti 1.9.2026, mikä vahvistaa hankkeen toteutusta ja edellyttää tiivistä yhteistyötä koulujen kanssa.

Liikuntapalvelujen toiminta ja osallistujamäärät ovat kasvaneet edellisvuodesta. Liikuntaneuvonnan ja kuntosaliohjauksen kysyntä on lisääntynyt, kurssi- ja tapahtumatoiminta on tavoittanut eri kohderyhmiä, ja liikuntatilojen käyttöaste on ollut hyvä. Syyskauden kurssit täyttyivät lähes kokonaan. Liikuntapalveluissa on käynnistetty vuoden 2027 tarvekeskeisen toiminnan suunnittelu.

Monitoimitalon elokuussa avattu kuntosali on saanut kuntalaisilta myönteisen vastaanoton. Skeittiparkki ja ulkokuntosali valmistuvat lokakuussa. Urheilupuiston korjaushankkeelle haetaan valtionavustusta yhteistyössä teknisen ja elinvoimapalveluiden kanssa. Mustanmäen luontopolun ja terveysmetsän alueen lenkkipolkujen laajentamista suunnitellaan osana liikuntapaikkarakentamisen kehittämistä.

Vapaa-aikapalvelut koordinoi yhteisöllisen Valotapahtuman turvallista järjestämistä yhdessä kulttuuripalveluiden kanssa.

Kansalaisopiston toiminta kasvoi edellisvuoteen verrattuna kurssin lukumäärän osalta, mutta laski hivenen netto-opiskelijoiden kohdalla. Netto-opiskelijoita oli 1287 (-253) ja toteutuneita kursseja oli 298 (+13). Kansalaisopisto sai maahanmuuttajien suomen kielen opetuksen valtionavustuksen kaudelle 2026-2027.

Kirjaston tarveselvitys on valmistunut. Yhteisesittely lautakunnille ja vaikuttamistoimielimille on pidetty syyskuussa.

Seniorityössä yksilötyön tarve on vähentynyt, ja toimintaa on painotettu aiempaa enemmän uusiin ryhmämuotoisiin palveluihin. Seniorityön vuosisuunnitelma 2026 on laadittu hyvinvointia ja turvallisuutta edistävien tarpeiden pohjalle. Kunnassa ikääntyneiden parissa työskentelevien työntekijöiden yhteinen kokoontuminen keskittyi yhteistyön mahdollisuuksiin ja nosti esiin tarpeen ikääntyvien asukkaiden erilaisten nivelvaiheiden tukemiseen.

Kulttuuripalveluja tarkastellaan syksyllä 2026 kokonaisuutena yli hallintorajojen, mikä tukee yhtenäistä palvelurakennetta ja strategista ohjausta.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin alueella on aloittanut 1.8.2026 vakinainen toimistosihteeri. Toimistosihteerityön palkkarahat siirrettiin osavuosikatsaus 2/2026 1.9.2026 alkaen sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset –tulosalueelta elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueelle sivistyslautakunnan päätöksellä.

Talousarviomuutokset

Osavuosikatsauksen 3/2026 yhteydessä sivistyslautakunnalle ei esitetä talousarvio- tai määrärahamuutoksia.

Sivityksen ja hyvinvoinnin yhteiset								
1000 €	**TA 2026**	**MUUTOS**	**MTA 2026**	**TOT. 30.9.**	**poikkeama**	**TOT %**	**TPE 2026**	**TP 2025**
Toimintatuotot								
Toimintakulut	-397	16	-381	-300	81	78,7 %	-413	-518
Toimintakate	-397	16	-381	-300	81	78,7 %	-413	-518

Opetuspalvelut								
1000 €	**TA 2026**	**MUUTOS**	**MTA 2026**	**TOT. 30.9.**	**poikkeama**	**TOT %**	**TPE 2026**	**TP 2025**
Toimintatuotot	2 225	-113	2 112	1 319	-793	62,4 %	2 112	2 012
Toimintakulut	-37 948	566	-37 382	-26 846	10 536	71,8 %	-37 215	-35 971
Toimintakate	-35 723	453	-35 270	-25 527	9 742	72,4 %	-35 102	-33 959

Varhaiskasvatuspalvelut								
1000 €	**TA 2026**	**MUUTOS**	**MTA 2026**	**TOT. 30.9.**	**poikkeama**	**TOT %**	**TPE 2026**	**TP 2025**
Toimintatuotot	692	67	760	524	-236	68,9 %	785	756
Toimintakulut	-18 245	413	-17 831	-12 810	5 021	71,8 %	-17 856	-16 999
Toimintakate	-17 552	481	-17 072	-12 287	4 785	72,0 %	-17 072	-16 243

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut								
1000 €	**TA 2026**	**MUUTOS**	**MTA 2026**	**TOT. 30.9.**	**poikkeama**	**TOT %**	**TPE 2026**	**TP 2025**
Toimintatuotot	652	-61	591	567	-23	96,1 %	591	580
Toimintakulut	-4 283	26	-4 257	-3 084	1 172	72,5 %	-4 224	-3 921
Toimintakate	-3 632	-35	-3 666	-2 517	1 149	68,7 %	-3 634	-3 341

Investoinnit

Investoinnit		Kustannus-arvio ja muutokset	TA 2026	TA muutokset 2026	TA muutosten jälkeen	Toteuma 30.9.2026	Poikkeama	Ennuste
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta								
Irtain omaisuus								
Tilojen kalustaminen								
Opetussuunnitelman mukainen kalustaminen		Menot	-25 000		-25 000	-2 265	-22 735	-25 000
Opetusvälineistön uudistaminen			-30 000		-30 000	-11 720	-18 280	-30 000
Monitoimitalon kuntosali, painoharjoittelulaitteet			-60 000		-60 000	-60 646	646	-60 000
Kansalaisopiston opetuskaluston uusiminen			-15 000		-15 000	-8 020	-6 980	-15 000
Aineeton käyttöomaisuus								
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta yhteensä		Menot	**-130 000**		**-130 000**	**-82 651**	**-47 349**	**-130 000**
		Tulot						
	N	Netto	**-130 000**		**-130 000**	**-82 651**	**-47 349**	**-130 000**

Oheisessa taulukossa esitetään sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen investointien toteumat 30.9.2026 tilanteessa.

Vapaa-aikapalveluissa kuntosalilaitteiden hankinta on toteutettu kokonaisuudessaan.

Kansalaisopiston opetusvälineiden hankintoja on tehty.